

În concluzie, formarea competențelor literar-artistice la elevii claselor primare depinde în mare măsură de respectarea acestor algoritmi și de măiestria cadrului didactic.

BIBLIOGRAFIE

1. COLOMER, T. *Învăță să citești, învață să înțelegi*. Madrid: Ed. Celeste, 1996.
2. MOLAN, V. *Didactica disciplinelor Comunicare în limba română și Limba și literatura română din învățământul primar*. București: Ed. Miniped, 2014.
3. PAMFIL, A. *Studii de didactica literaturii române*. Cluj Napoca: Casa Cărții de Știință, 2006.
4. PÎSLARU, V. *Introducere în teoria educației literar-artistice*. București: Editura Sigma, 2013.

ABORDAREA INTEGRATĂ A PROCESULUI DE ÎNVĂȚARE A LIMBII ROMÂNE CA LIMBA MATERNĂ ÎN INSTITUȚIILE DE EDUCAȚIE TIMPURIE

*Mutcoglo Galina, lect. univ.
doctorandă, Universitatea de Stat din Comrat*

CZU 37.016.046:811.135.1

Abstract

The integrated learning of the mother tongue/foreign language (romanian language) in early education contributes to the positive awareness of the child as a person. The approach of integrated learning of the mother tongue / foreign language (romanian language) can be regarded as a methodology. Integrated learning represents a balance between language and content in learning activities. The essence of learning is not to focus on content or language, but to combine them harmoniously.

Key-words: integrated learning, integrated teaching, language, integrated activity.

Educația multilingvă, ca să fie de succes, este *necesară promovarea / popularizarea în societate a nevoii de comunicare, a priorităților de stăpânire a două sau mai multe limbi* [11, p. 19].

Cetățenii Republicii Moldova din UTA Găgăuzia au nevoia de formare / dezvoltare de competențe și fluentă de comunicare în limba de stat, în limba nematernă (limba română), iar aceasta se poate dobândi prin învățarea integrată a limbii române.

Conform DEX-ului, conceptului *a integra*, îi corespund următoarele noțiuni: a include, a îngloba, a armoniza într-un tot, iar *integrarea* – ca sintagmă, este explicată ca: reuniunea în același loc, respectiv în aceeași activitate a mai multor activități de tip succesiv [8].

Așadar, ne duce la o concluzie că a pune în relație, a coordona și a îmbina părți separate într-un întreg funcțional unitar și armonios. În context educațional, integrarea reprezintă acțiunea de a face să interrelaționeze diverse elemente pentru a construi un tot armonios, de nivel superior [13, p. 8].

În Republica Moldova ideea integrării în educația timpurie îi aparține S.Cemortan-Secară, autoarea menționează că *instruirea și educația preșcolară în grădiniță vor prezenta un proces unic, integrat, deoarece acestea pot fi divizate numai convențional, fiind de fapt două fațete ale aceluiași proces...* [3, p. 132]. La fel, problema integralizării conținuturilor în cadrul procesului instructiv-educativ a fost în atenția și altor cercetători: T. Callo, N. Bucun, Vl. Guțu, A. Cara, I. Achirii.

Cristea S. afirmă că, din punct de vedere pedagogic, învățarea este o activitate proiectată de cadrul didactic pentru a determina schimbări comportamentale la nivelul personalității preșcolarului prin valorificarea capacității acestora de dobândire a cunoștințelor, a deprinderilor, a strategiilor și a atitudinilor cognitive [5, p. 244].

În *Cadrul de referință al Curriculumului Național pentru Învățământul Obligatoriu*, principiile privind predarea și învățarea accentuează următoarele idei:

- respectarea particularităților de vârstă și individuale;
- diversificarea și flexibilizarea situațiilor de predare;
- centrarea pe obiective care urmăresc formarea de capacități, competențe, atitudini;
- centrarea pe elev în proiectarea activităților de învățare.

Este un mod de învățare, în care însușirea și cunoașterea limbii respective (limbii române) este un mod de a acumula, odată cu învățarea limbii, a unor cunoștințe despre cultura, obiceiurile, tradițiile neamului etc.

Ciolan L. consideră că învățarea integrată are cel puțin două sensuri: a învăța integrat prin diversitatea tipurilor de solicitări (emoționale, cognitive, interacționale și acționale), dar și a integra rezultatele așteptate ale activităților de învățare (valori și atitudini, cunoștințe, competențe și comportamente) [4, p. 233].

Iar procesul de învățare integrată are următoarele particularități:

- interacțiunea obiectelor de studiu;
- centrarea pe activități integrate de tipul proiectelor;
- relații între concepte din domenii diferite;
- corelarea rezultatelor învățării cu situațiile din viața cotidiană;
- rezolvarea de „probleme” – cea mai importantă forță motrice a integrării, relevanța practică.

La baza conceptului învățării integrate sunt patru elemente principale: *conținut, comunicare, cunoaștere și cultură* și au nevoie de a fi respectate.

Conținutul reprezintă cunoștințele pe care copilul trebuie să le achiziționeze sub îndrumarea cadrului didactic, punând accentul pe utilizarea limbii în contexte de viața reală (pentru rezolvarea de sarcini / situații de comunicare).

Comunicarea vizează folosirea limbii nematerne pentru a acumula informația și interacțiunea în vederea dezvoltării competențelor de receptare (audiere) și producere a mesajelor (vorbire), punând accentul pe educație lingvistică pentru o comunicare eficientă.

Cunoașterea constituie implicarea activă a copilului în activități. Apare o abordare creativă, axată pe învățarea experiențială. Învățarea experiențială, așa cum indică și denumirea, se bazează pe experiența individului. Termenul „experiență” provine din latinescul „experientia”, termen derivat din verbul „experiri” – a face încercări, a face pe cineva să încerce, utilizând limba nematernă [2].

Cultura vizează aprecierea diversității culturale, dezvoltarea competențelor culturale și interculturale, manifestarea interesului pentru comunicarea interculturală. Învățarea limbii române înseamnă dobândirea de cunoștințe, înțelegerea culturii și a identității [11, p. 20].

Așadar, învățarea integrată reprezintă o balansare între limbaj și conținut în activitățile de învățare. Esența învățării constă nu în a pune accent fie pe conținut, fie pe limbă, ci în a le îmbina armonios [7, p. 6].

Activitățile integrate de formare a limbajului și a comunicării în limba română au o unitate tematică și cuprind competențele și conținuturile specifice, experiențele de învățare, resursele educaționale, prin transcenderea granițelor / întrepătrunderea dintre două sau mai multe domenii: educație literar-artistică, educație muzicală, educație plastică etc. [2, p. 13].

Respectiv, orice activitate integrată de învățare a limbii române se conturează în jurul domeniului de activitate dominant – Limbaj și comunicare, iar celelalte domenii dețin un rol secundar, deoarece acestea completează conținutul prezentat.

Astfel, activitatea integrată poate fi definită ca fiind un demers coerent, global în care granițele dintre discipline dispar, activitatea desfășurându-se după un scenariu bine stabilit, în scopul investigării unei teme. Prin abordarea activităților în formă integrată, cadrul didactic organizează învățarea ca un regizor, un moderator, ajutându-i pe copii să înțeleagă, să accepte și să stimuleze opinii personale, emoții, sentimente, să fie parteneri în învățare. Astfel, educatoarea dobândește diferite competențe, cum ar fi: consilier, mediator, coordonator, coevaluator, animator, partener în învățare [12, p. 24].

Abordarea învățării integrate a limbii nematerne (limbii române) poate fi privită drept o metodologie, o abordare pedagogică, o practică educațională inovatoare într-un context propriu, sau pur și simplu ca o activitate, un proiect inter- / transdisciplinar care cuprinde diverse arii de studiu cu învățarea limbii [11, p. 19].

S-a menționat că integrarea reprezintă acțiunea de a face să interrelaționeze diverse elemente pentru a construi un tot armonios, atunci se precizează și importanța predării integrate. Predarea integrată a cunoștințelor este considerată o metodă, o strategie modernă, iar conceptul de activitate integrată se referă la o activitate în care se abordează ca metodă în predarea – învățarea cunoștințelor [9, p.13].

Predarea integrată este o soluție pentru o mai bună corelare a științei cu societatea, cultura, tehnologia. În învățământul modern este tot mai evidentă necesitatea instruirii integrate.

Prin metoda predării integrate, copiii pot să participe, să se implice cât mai mult, atât efectiv, cât și afectiv, prin antrenarea unor surse cât mai variate, prin prezentarea conținutului cu ajutorul experiențelor diverse, exersării tuturor analizatorilor învățării prin descoperire.

Predarea, după Cristea S., reprezintă acțiunea cadrului didactic de transmitere a cunoștințelor la nivelul unui model de comunicare unidirecțional, dar aflat în concordanță cu anumite cerințe metodologice care condiționează Învățarea [5, p. 367].

Așadar, atenția este deplasată de la predare către învățare, astfel încât, în procesul de instruire, copilul va fi plasat în diverse situații comunicative de instruire, în care i se va solicita să interacționeze pentru a rezolva diverse probleme.

Învățarea limbii se axează pe abordarea funcțional-comunicativă, care presupune organizarea acțiunii de învățare ca model al procesului de comunicare reală. Copiii, în cadrul diverselor situații comunicative concrete, simulează / imită procesul comunicării reale, cotidiene, și astfel o învață. Această activitate se prezintă într-o formă atractivă, flexibilă, mobilizatoare, se realizează prin joc, dar nu un joc întâmplător, ci unul bine organizat.

Învățarea bazată pe joc ia în considerare specificul educației timpurii și al educației în general. Combinația diferitor tipuri de jocuri, organizată în scopul instructiv-educativ, și integrarea ei cu activitățile muzicale, artistice, sportive, teatrale, oferă o motivație puternică pentru a vorbi în limba maternă. Prin intermediul jocului, copilul poate dobândi noi cunoștințe, poate să-și formeze anumite priceperi și deprinderi, poate să aplice în situații concrete cunoștințele învățate, să interrelaționeze cu colegii săi. Utilizarea jocurilor didactice la orele de limba română: a) ajută la asimilarea materialului nou; b) permite evitarea supraîncărcării copiilor și promovează învățarea durabilă a materialului nou.

Integrarea se va face prin împletirea într-un scenariu bine încheiat a conținuturilor corespunzătoare ariilor curriculare implicate. În maniera activităților integrate, întregul program al unei zile reprezintă un tot, un întreg, având o organizare și structurare a conținuturilor menită să elimine granița dintre domeniile de învățare. Așadar, este o împletire a conținuturilor într-o formă atractivă, flexibilă, care conduce activitatea copilului spre investigare, documentare, cercetare și aplicarea practică a celor învățate.

Un aspect important ce trebuie precizat legat de proiectarea și planificarea activităților de tip integrat este faptul că activitățile care fac parte din activitatea integrată își pierd statutul de activitate de sine stătătoare, acestea fiind părți componente ale unui demers global. Astfel, pentru activitatea integrată se întocmește un singur proiect didactic, indiferent de conținutul acesteia.

În acest context, cadrul didactic, în procesul de proiectare a activităților de învățare integrată, ține cont de aspectele / principiile metodologice fundamentale ale concepției curriculare. Dascal A. menționează faptul că în educația timpurie predarea – învățarea integrată semnifică modul în care cadrul didactic integrează conținuturile mai multor domenii de cunoaștere, exploatând resursele din mai multe centre de activitate cu scopul atingerii mai multor obiective de referință [6, p. 83].

Condiția reușitei unei activități integrate o constituie elaborarea atentă a scenariului de către cadrul didactic, cunoașterea nivelului de posedare a limbii, particularitățile de învățare ale tuturor copiilor (vizual, auditiv, tactil-chinestezic), astfel încât copiii să opteze pentru diverse activități de grup pe arii de stimulare. Acest lucru oferă posibilitatea alegerii domeniilor de învățare și a materialelor, încurajând copiii să se manifeste, să observe, să gândească, să investigheze, să exprime idei și păreri, să-și asume diverse roluri. De asemenea, activitatea integrată se dovedește o soluție pentru o mai bună corelare a activităților de învățare cu viața socială și culturală.

Astfel, conceptul de activitate integrată se referă la o activitate unde se îmbrățișează metoda de predare – învățare a cunoștințelor îmbinând diverse domenii și constituirea deprinderilor și abilităților copiilor. Învățarea integrată a limbii nematerne (limbii române) în instituțiile de educație timpurie contribuie la conștientizarea pozitivă a copilului însuși, ca persoană. Apare un sentiment de apartenență la o comunitate lingvistică și culturală a oamenilor.

Organizarea integrată a procesului de învățare a limbii române ca limba maternă în instituțiile de educație timpurie poate deveni un mijloc eficace de îmbunătățire a intensificării procesului de instruire.

BIBLIOGRAFIE

1. CAZACU, T. *Perspective metodologice de formare / dezvoltare a competențelor disciplinare ale elevilor în context axiologic*. Culegere de articole. Coord. T. CAZACU. Chișinău, 2015.
2. BARBĂNEAGRĂ, ALEXANDRA; CUCU, LUCIA; IORDĂCHESCU, IULIA [et al.]; coord. naț.: ANGELA CUTASEVICI [et al.]. *Curriculum Național la limba română: pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale*. Min. Educației, Culturii și Cercet. a Rep. Moldova. Chișinău: S. n., (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 2018.
3. CEMORTAN-SECARA, S. *Formarea personalității copilului în cadrul activității verbal-artistice*. Chișinău: Universitas, 2000.
4. CIOLAN, L. *Învățarea integrată: Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Polirom, 2008.
5. CRISTEA, S. *Dicționar de termeni pedagogici*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998.
6. DASCAL, A. Repere metodologice ale integrării domeniilor de cunoaștere în instituția preșcolară. *Pedagogie. Revistă Științifică a Universității de Stat din Moldova*. 2013, nr.5(65), pp. 83-88.

7. FLAISER, M. *Primii pași în învățarea limbii române*. The first steps in learning the Romanian language / Les premiers pas dans l'apprentissage de la langue roumaine. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2013.
8. *Dicționar explicativ al limbii române*. București: Ediția literă, 2014.
9. Predarea integrată a cunoștințelor – strategie modernă în învățământul preșcolar. Rev. Școala modern. Casa corpului didactic, anul XIII, nr. 2 2015. Caraiman Ionela – Laura.
http://www.ccdneamt.ro/new/wpcontent/uploads/2015/07/Revista_Nr.2_2015.pdf (vizitat : 04. 09. 19).
10. Programul național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale 2016-2020
https://mecc.gov.md/sites/default/files/program_national_31.12.2015_0.pdf (vizitat: 04. 06. 19).
11. Ghid metodologic. Predarea-învățarea integrată a limbii române în Centrele Educaționale din Diasporă, Chișinău, 2018
https://www.iom.md/sites/default/files/publications/docs/Ghid_L.%20Rom.%20Centre%20Edu%20Diapor%C4%83-ilovepdf-compressed.pdf (vizitat: 19. 04. 19).
12. CHIRIAC M., Integrarea – o nouă abordare a curriculumului preșcolar
https://www.timtimimy.ro/sites/all/themes/timtimimy/pdf/Simpozion_20122013/Metodica%20activitatilor%20didactice/Chiriac%20Maria/Chiriac_Maria_integrarea_o_noua_abordare_a_urriculumului_pr_escolar.pdf (vizitat: 04. 07. 2019).
13. POPOVICI I. Proiect de curriculum pentru activități integrate la clasa 1, rezumat de teză de doctor. Cluj Napoca, 2011 https://doctorat.ubbcluj.ro/sustinerea_publica/rezumate/2011/stiinte-ale_educatiei/popovici_lenuta_ro.pdf (vizitat: 22. 03.19).

ABORDAREA SISTEMICĂ PRIVIND FORMAREA CREATIVITĂȚII LA ELEVII TREPTEI PRIMARE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE SCRISĂ

*Gavriluț Monalisa-Laura, Prof.
doctorandă, UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 373.3.036.5

Abstract

Creativity is a complex dimension of personality, comprising multiple components of intellectual, emotional, motivational, voluntary, attitudinal and aptitude. It involves: inventiveness, ingenuity, fluidity and flexibility in thinking, the ability to develop new solutions and images, originality, imaginative vigor, but also sensitivity to problems, spontaneity.

The notion of competence does not exclude knowledge, but reminds us that it constitutes intellectual practices. The purpose of introducing the competencies is to develop the student's creativity to approach the new, through a good mastery of the basic procedures.

The creative approach can be successfully used to develop written communication skills, emphasizing native abilities, especially students' creativity.

Key-words: creativity, competence, written communication.

Una din problemele centrale ale cercetărilor psihopedagogice din ultimii ani este cea a creativității. Numărul studiilor consacrate acestui fenomen a crescut vertiginos, specialiștii din diverse domenii preocupându-se să-i descifreze tainele. Cu toate acestea încă nu s-a ajuns la un consens în definirea conceptului de creativitate. Fiecare autor insistă asupra unor aspecte ale fenomenului prin prisma cărora îi desemnează apoi semnificația. Pe fondul acestei diversități de opinii se pot delimita trei direcții în abordarea și analiza fenomenului creației: din perspectiva produsului creat, a procesului de creație și a personalității creatoare.

Produsul creat desemnează rezultatul procesului de creație. El se concretizează fie în ceva material (obiect, invenție), fie în ceva spiritual (formulă, teorie). Pentru ca acest produs să poată fi apreciat creativ, trebuie să incube doi parametri: originalitate și utilitate socială. Originalitatea